

Ezen lapok hétfőt kivéve naponta jelennek meg. Előfizetési ár fél évre Pozsonyban és Pesten helyben boríték nélkül 7 ft, postán borítékban hetenként kétszer küldve 8 ft 24 kr, határozat küldve 9 ft 12 kr. p. p. A hirdetések minden negyszer hasábozott apróbetűs soráért vagy ennek helyéért 5 p. kr., a kettős sorért pedig 10 p. kr. fizetnek.

Péntek

828.

Május 5. 1848

Előfizethetni Pozsonyban a kiadó-hivatalban, ventur-utca Zierer-házban 114. szám alatt földszint, és Pesten hatvani-utca Horváth-házban 583d. szám alatt földszint és minden kir. postahivatalnál. — Az ausztriai birodalomba és külföldre menendő példányok csak a bécsi császári királyi főpostahivatalnál rendelhetők meg.

BUDAPESTI HIRADÓ.

Nemzetiségek és osztályok közt béke! Monarchia! Alkotmányos szabadság, rend, törvényesség!

TARTALOM. Ministeri rendeletek és kinevezések. — Pozsony megyei gyűlés. — Hírfüzér. — Nagyszombati tájékról. — Ausztria. — Németország. — Franciaország. — Anglia. — Nyílt tér mindenkinek. — Hivatalos és magánhirdetések.

Ministeri rendelet.

A belügyminister előterjesztésére rendelem a mint következők: 1) Főispáná Verőcében: Jankovics László, Temesben: Csernovics Péter, Pozsegában: Jankovics Gyula. Fiumei kormányzóvá gr. Erdődy János, ezennel kineveztetik. 2) Jelen rendelet végrehajtásával a belügyminister bizatik meg. Kelt Budapesten, apr. 26. 1848. (P. H.)
Belügyminister Szemere Bertalan.

Hivatalos értesítések a pénzügyi minisztertől.

I. Kinevezések. A pénzügyi ministeriumban következő kinevezések történtek.

Státus-titkár: Pulszky Ferenc *)

Ministeri és státustitkári iroda:

Titoknok: Stuller Ferenc és Rákóczy János.
Levélárnok: Vörös Antal.

Osztályok I. Só és pénztári osztályban osztályigazgató, státustitkári ranggal Dushek Ferenc állodalmi tanácsnok.

Igazgatói titoknokká, a volt magy. kir. kincstártól Kálosy József alkalmaztatott.

Tanácsosokká: Trifunác Pál volt kincstári tanácsnok alkalmaztatott; Láng György temesi sófelügyelő kineveztetett.

Törvénytudó segéd-tanácsnokká: Brunner József; osztálytitoknokságra: Frenreisz Mihály, Molnár János és Hesz János volt kincstári titoknokok alkalmaztatottak.

Osztály-fogalmazókká: Gömörly Victor (tisz. titokn. rangal) Nagy Ignác és Gaal József neveztetek.

Főszámtitkosokká: Trettina János, Weisz Ferenc és Schraczenhaler József alkalmaztatottak.

II. Állodalmi javak osztályában.

Osztályigazgató: Ilkey Sándor. Igazgatói fogalmazó: Csanády György.

Az urbéri rendezési szakban.

Tanácsnok: Záborsky Alajos.
Törvénytudó segéd-tanácsnokok: Petrovics Károly és Graefl József.
Fogalmazó: Peláthy István.

A bánási-aradi szakban.

Tanácsnokká: Ghyez Miklós kincstári tanácsnok alkalmaztatott.

Titoknokká: Szerb Tivadar Aradvárosa főbírája; fogalmazó: Szilágyi Ferenc kineveztetek.

A bácsai javak szakában

2dik tanácsnokká: Csernyus Mannó volt kincstári tanácsnok alkalmaztatott.

Titoknok: Thury István.

Az óbudai, felvidéki és tiszamelléki javak szakában.

Tanácsnokká: Gál József, jelenleg temesmegyei főügyész. Fogalmazó: Szücs Lajos.

A megürült papi javak stengermelléki és horvátországi javak szakában.

Tanácsnokokká: Besze Ferenc volt kincstári tanácsnok alkalmaztatott, s Bunyevác József volt zágrábi alispán kineveztetett.

Ezen osztálybeli főszámtitkosokká: Szelestey József, Muchmayer Sándor és Miller József alkalmaztatottak.

Egyik bíráló számtitkos: Dankó András pestmegyei tisz. számvéde kineveztetett, Drexler Ferenc és Schöber Alajos alkalmaztatottak.

III. Bányászati osztályban.

Osztályigazgató: Trangous Lajos, a felső magyarországi bánya-polgárság alelnöke.

IV. Adó-kivetési és pénzügyi osztályban.

Tanácsnokok: Fogarasy János és Farkas Károly.

V. Országos főszámvéde osztaályban.

Osztályigazgató: Weisz Bernát Ferenc, pesti nagykereskedő.

Titoknokok: Gelenczey Pál, az iparegyesületnél szám-és természetföldrajzi rendes oktató s a tudományos egyetemnél magántanító, és Schulek Ágoston, a gyáralapító társaság pénztárnoka.

A levéltári hivatal.

Igazgató: Czech János, egyik sorjegyző Molnár Sándor neveztetett.

A többi kinevezések még hátra vannak.

Egyébiránt az 1848. 3. t. cz. 23ik szakasza következtében, a kincstár kebelebeli hivatalnokok rangjoknak és fizetésüknek törvény értelmében megtartásával, ezen ministerium

*) Csak ideiglenes — mondja alább a P. H.

osztályaiban további rendeleteit hivataloskodásukat ekként folytatandják.

A só- és pénztári osztályban Eötvös Pál, Poszavecz Zsigmond és Matyasovszky János, mint tanácsnokok, Marcher József, Olts Alajos, Virták Károly, mint titoknokok: Grulich Vincze, Gerzon Antal, Christen András, Staudtner Ferdinánd, Kucsény Rudolf, mint fogalmazók.

Az állodalmi javak osztályában: Keszler János, Kamanházy János, Kopp József, Locatelli László, Balázs Ágoston, Mérey Károly, mint titoknokok. Krasznonyi József, Villráder Zsigmond, Jalicz Ferenc, Kiss Károly, Gregus Zsigmond, Goczigh Ignác, Lissák Ignác, Albertfy Mihály mint fogalmazók.

A bányászati osztályban:

Nándory József, Andreanszky Sándor, mint tanácsnokok, Boitner Károly, Szilágyi József, mint titoknokok, Deresényi László mint fogalmazó.

Pest, april 29kén 1848.

A pénzügyi minister által.

II. Kinevezések:

A pénzügyi ministerium:

Só- és pénztári osztályához:

Fogalmazók: Nagy Ignác volt kincstári számvéde tisztet 800 ft fizetéssel.

Gömörly Victor urat, tisz. titoknok címmel, 800 ft fizetéssel.

Gaal József volt helytartótanácsi számvédezt 800 ft fizetéssel.

Az állodalmi javak osztályához:

Igazgatói fogalmazóvá Csanády György urat 800 ft fizetéssel.

Osztályfogalmazókká Peláthy István, Szilágyi Ferenc és Szücs Lajos urakat 800 ft fizetéssel.

A só- és pénztári osztályhoz:

Főszámtitkosokká Trettina János és Schraczenhaler József volt számvéde tanácsos urakat 1200 ft fizetéssel.

Az állodalmi javak osztályához:

Főszámtitkosokká: Szelestey József 1200 ftal Muchmayer Sándor 1200 „ Müller József 1200 „

Bíráló számtitkosokká Dankó András, pestmegyei számvédezt 700 ft fizetéssel,

és Drexler Ferenc urat 700 ft fizetéssel.

Pest, april 29én 1748.

Pozsonymegyei közgyűlés.

Máj 1. A milly jótétemények béke idején az ünnepek, midőn az indagasztó köznap munká után, ember és állat nyugalomra talál s új erőre éled buzgó imáiban, elannyira szerencsétlenség azok a népszenvedélynek kitért lázáiban. A lefolyt husvéti ünnepek intő jelként állnak előttünk, hogy a vallás morál nélkül, a szabadság polgári érzés nélkül kivetkezeti az embert ön természetéből.

Ezt azért boosátottuk előre, mert a legközelebbi ünnepeken át városunk felett vész és gyalázat kíséretében elvonult szívrazó események után aggodalomteljesen nézünk a május 16 napjára kitűzött közgyűlés elébe, midőn a tekintetes rendek ezeréves kiváltságai példátlan feláldozásával a népek először engedének helyet. — Örömmel jelenthetjük, hogy a vész napjaiban és után buzgó eréllyel működött első alispánunknak, eredményeiben most is sikerrel koronázott előkészületei mellett, aggodalomra nem lévén már okunk, csak dicsoíthatjuk e napot.

A terem és karzat tömve vala néppel, a tejér szürbe burkolt bajszatlan tőfaj komoly és tisztes arcvonásaival barátságos vegyületben a kék kabátos és vidám eredeti magyar fajjal.

Elnöklő első alispánunk elősorolva a közgyűlés napi teendőit, Olgyay Titus volt országgyűlési követünk emelt, első szót, ki osztatlan közbizalomnak, éljen kitérősekben jutalmazó nyilatkozata után, ön és követártsa Bartal János eljárásáról számot ad a buzgón hallgató népek. Ezt a törvények kihirdetése követé, mellyeknek helységként választmányok által eszközöltetni kívánt magyarzata jelen körülmények közt már azért is mellőztetett, mert első alispánunk előterjesztése nyomán, a törvények hiteles fordításai a ministeriumtól nem sokára megérkezendvén, azok a községekkel azonnal fognak közöltetni.

Okulva a megyében felmerült napi eseményeken, mellyek a törvénynek önérdék sugallotta balmagyarazatából eredtek, Olgyay Titus főjegyző és Fekete János politikai fejlődésünk híven helyt álló munkásainak egyik köztiszteletben lévő veteránja, lelkes szavakat intéztek a néphez, különösen az urbéri javadalmak megszüntetését tárgyazó törvényeket illetőleg oda figyelmeztetvén, hogy ezek az urbéri tartozások és viszonyok megszüntetésén túl

az ugy nevezett regálékra nem terjedvén ki, a földesur-nak e törvényhozatala előtt fenállott, és ezután még fenálló törvényben gyökerezett jogait tiszteletben tartásák, s hogy a szabadság ereje kiválólag a jogok kölcsönös tiszteletén, s a törvény iránti engedelmisségen alapulván, méltán megvárja, s követeli tőlök a hon, hogy azon osztálytól, melly a népet a polgári egyenlőség szent templomába önérdékeinek nagylelkű feláldozásával, örömeiben mint terheiben ösztintén osztotva, testvéri kezekkel vezetete be, hálás érzeteket nem vonandják meg. — Közhelyeslést arattak e szavak, s Szüle Antal Hochstettné helység nevében, ezen községeknek a teremben is általános viszhangra talált érzéseit következőleg tolmácsolá. „Hochstettné községek, kinek szerencséje van jelen gyülekezeten részt venni, felhivatva érzi magát örök háláját nyilvánítani az országgyűlés alatti rendeknek, és a jelentést tevő követ uraknak, hogy a népet önérdékeik nagylelkű megtagadásával súlyos terhektől felmentve, azt az országközszabadságába s az alkotmány sánczaiba befogadni munkálkodtak Nagy a tárgy, s a legkésebb szolás sem lenne képes érzelmeiket kellően eloadni. De drágák a jelen körülmények minden percei, mellyeket a tisztelt gyülekezettől elvonni nem akarván, egyedül oda nyilatkozik, hogy Hochstettné helység községe, a törvények, törvényes hatóságok tiszteletével, a közsэнд és rendnek — melly hála az egeknek, nálok meg nem rendült — további fentartásával akarják hálájukat tettleg bebizonyítani, egyszersmind megmutatni, hogy a haza bennök új alkotmányvédőket, a többi polgártársak pedig szerető testvéreket nyerének.“

Ezen öszinte szótát szives fogadtatása után a megyének a követi választásokra történt kerületi felosztása hoztatott szövegére, mellynek statisztikai adatok nyomán készült terve elfogadtatott; e szerint a nép száma, Pozsonyvárosát s a vele összekapcsolt Pozsony-váralját kivéve, összesen 224,465 lévén, mintegy 28,000 lélekre esik egy követ. — Végre a közgyűlés teendőivel foglalkozandó bizottmány rövid idő alatt egyrételemmel megválasztatván, a gyűlés széteszött, a bizottmányi ülések, és törvényeszek — a szükség úgy hozván magával, majdan megszaporitandó számmal — működéseiket a legközelebbi héttől folytatandók.

Hírfüzér.

— Nádor ó fensége legközelebb az egész egyenruhás és nem egyenruhás budapesti nemzetörség felett szemlélt tartand.

— A P. Zeitung szerint Gyurkovics szücsmester az ipar- és kereskedelmi ministeriumban 800 pfg ft év díjjal ellátott állomást nyert. Első hivatalnok a ministeriumban a kézműves osztályból.

— Apr. 27. 172 új tag vétetett fel titkos szavazás után a radical-körbe. A választásnál hárman, kik politikai köpeny-forgatás gyanujában voltak, keresztülestek.

— Mérei Mór jövő júniusban újságot szándékozik megindítani „Radical-lapok“ czim alatt.

— Pestmegye börtönéből öt igen veszélyes bűnöző megszökött, s még eddig minden erélyes nyomozás mellett sem fogathattak be.

— Jozefly Pál, köztisztelet és szeretetben állott tiszai superintendens mart. 29. reggel 8 órakor életének 73ik évében kimult. Az evang. egyház egyik legérdemesb tagját gyászolja a boldogultban.

— Az újabb kori zavarok következtében — folytatja a P. Zeitung — egy társulat alakult Pesten Északamerikába kivándorlásra; tagjai nagyobbrészt izraeliták, de van sok keresztény kézműves, iparos is sat. Minden tagnak 500 pfg ftal kell birnia részint a tetemes uti költségek fedezésére, részint és főleg a gyarmatnak hováhamarábbi megalapítására a szabadság honában.

— A budapesti orvosok hetenként háromszor tartanak ülést és tanácskoznak a reformkérdések felett, mellyek az orvosi tanulmányokra ugy, mint az ország egészségi állapotára tervezetnek.

— Az ó-budai hajógyárban ismét több új gözös kőszül angol modorban, mellyeket a balatoni gozhajózási társaság a türedi kis magyar tengerre alkalmazand, a földi közönség élvezetét kirándulásokkal is nevelendő.

— A pörnép már kezdi érezni a nyert jótéteményeket és szabadságot, és kívánja érzelmeit nyilvánítani. Aszódon a lakosság szabadság-ünnepet rendezett, melly isteni tisztelettel kezdődék. Mikulás lelkész alkalomszerű helyes beszédet tartott; a városban sűrű nemzeti zászlók lobogtak, taraczkok durrogtak. E nap ezután minden évben megünnepeztetendik. Több helységben is kívánnak hasonló szabadságünnepeket rendezni.

— Egy pesti házi ur felszólítja a Pester Zeitungban a fővárosi háztulajdonosokat, hogy a házbérekből engedjenek át jövőre 5 száztólit a szegényebb nemzetörök egyenruházására, kik, míg a háziurak kényelmesen alszanak, vagyonuk felett örködnek.

— Egy részvényese a középponti vaspályának pedig ugyanott köztudomásra hozván, hogy ifj. gr. Zichy Ferencz vaspálya-társ. igazgató a ministeriumtól kapott megbízásnál fogva a pálya tisztis személyzetét minden felírások, hirdetések, menürendek sat. ezentúl kizárólag magyar nyelven szerkesztésére utasítja, — azt állítja (a részvényes), hogy ez intézkedés, a mellett, hogy a társaságnak tetemes költséget okoz, egyszersmind czélszerűtlen az idegen ajkuak ellenében, kik a magyar nyelvet nem értik, sőt káros lesz a társaság erszényére.

— Husvét napján megérkeztek Selmecze Ghéczy Péter és Beniczky Lajos minisiteri megbízottak az arany- és ezüstkészlet átvételére és egyéb bányászati adatok megszerzésére. Másnap a bányászok, hivatalnokok, iparosok és nép által fényes fáklyás zenével tiszteltetnek meg, mely alkalommal az új kormányhozi bizalom nyilvánítás, meleg ragaszkodás és sok éljenzésen kívül derék beszédek is tartottak a tisztelgők. Beniczky, jeles népszónok, némétül és tótul is különösen a néphez intézte szavait. — A szomszéd falvakban fél a parasztság a nemzet-örökösöt, mert azt hiszi, hogy örökös katonának kell lennie. Valószínűleg kontár apostolok zavarták meg fejét.

— Az Ungar írja, hogy a Hetilap megszűnt, és majus 1-től fogva a f. fél év végéig előfizetői (a Hetilap) „martinák lökés-kapandják kárpótlásul. (Miért szűnt meg a Hetilap?)

— Majus 1. életbe lépett Pesten a szabad husmérés. A marha a közös vágóhídon vágatik le egy állatorvos és egy biztos jelenlétében. Egészségi és rendőri tekintetben kellő ellenőrködés van felállítva.

— A P. Hirlap nem hivatalos rovatában jelenti, hogy Bécsben a külügyminisiternek, a minisiteri tanács utasítása folytán, fontos értekezései voltak Posonyby lord angol nagy követvel, miknek eredményei teljesen kielégítőek (csak kérjük, ne affectáljunk már most, a politika új korában titkolózással!) — Továbbá, hogy a közoktatási és cultusminisiter apr. 28. esti 10 órakor Bécsbe indult. Iródját Budán e napokban rendezte; a helytartótanács, mint a P. H. állítja, tömérdek irományt hagyott hátra számára intézetlenül. — A ministerium a határvidék számára több rendbeli teherkönyvtéseket szándékozik létrehozni, melyek közt igen fontos az, hogy a határvidéki lakosok az általok eddig hűbérileg használt földbirtoknak teljes tulajdoni joggal szándékoltnak felruháztatni.

— Az erdélyi, 14 tagból álló küldöttség, mely szint-oly fényes mint valódi testvéri fogadtatásban részesül a fővárosban, egyik megbízásánál fogva nádorunkat kéré fel az unio tárgyában tartandó országgyűlésnek — Erdélyben az utolsó nap — megnyitására; másikkal fogva a ministeriumnál tisztelteti — Erdély többségére támaszkodva — már is a testvérhaza kormányának tekin- (a mivel a küldöttség kissé tulment megbízásán) Nádor ő fensége ugyan el nem fogadható a küldöttség kérelmét, de a ministerium megígérte, hogy helyébe az ausztriai ház egyik, a nemzet közrokonszenvét bíró tagját eszközöndi ki. A P. Hirlap szükségtelemnek látja a derék ifju főhgt (Ferencz József?) megnevezni. (A küldöttségről, meg a pesti új igazg. bizottmány működéséről, a constablerekről sat. mint nevezeteseb eseményekről nem mulasztandja el fővárosi levelezőnk e lapok olvasóit körülményesebben tudósítani.)

— A Jelenkor apr. 30. száma egy cikkben elősorolva a legújabb híre és sláv mozgalmakat, melyeknél a köz-szabadság ellenünk használtatik fegyverül, komolyan és sürgetőleg hívja fel a kormányt e részbeni rögtön intézkedésre, melyet mi is igen szükségesnek látunk.

— Tas helység (Pestmegye) előjárói és közönsége tudatják minden földművelő testvéreikkel a P. Hirlapban, hogy némelyek közülök oly hibásan fogták fel az egyenlőség elvét, miszerint a legelő-elkülönzést nem a törvény útján sürgeték, hova az tartozik, hanem a földesur magán birtokait is elfoglalni akarták. Azonban felvilágosítottván, hogy csak jog — és nem egyszersmind birtok — egyenlőséget nyertek, az általok elkövetett kedvetlenségekért földesuroktól bocsánatot kérnek. Intik többi földművelő testvéreiket is, hogy az ő példájukon okuljanak, a törvényt helyesen érteni és tiszteletben tartani iparkodjanak.

— Kézmárkról apr. 22. írják a fenebbi lapnak, hogy a szepesi városok azon jótéteményt, miszerint a városi községek rendezése rájuk is kiterjesztetett, nagy örömmel fogadták, és Veszter Pál volt kézmárki országgyűlési követnek halátszerteletüket küldöttségileg nyilvanították. — Kézmárkon gyűlés tartott a galicziai események iránt, hol a kormány-hivatalnokok az új engedmények kihirdetését több napig elhalaszták, sőt a parasztságot azzal ámitván, hogy a nemességnek nem szabad a robotot elengedni, ez ellen ingerlik, minélfogva a paraszt csak jelle vár, hogy az 1846ki mézárllást megkezdeje. Kézmárk felir a kormánynak, hogy a lengyel ügyet támogassa, egyszersmind felszólítást küld a lengyelekhez, hogy ha otthon életök veszélyben torog, meneküljenek a magyar földre és ottalmat fognak találni, nem — mint multkor — bilincsét.

— A Nemzeti Ujság Nyitrából írja, hogy a privigei lelkész igazgatási, melyeket az egyházi szószékéről a nép közé szórogatott, veszélyes következményeket idéznek elő, ha a csendbizottmány a kedélyeket jókor le nem csilapítja.

— Ugyanazon lap így ír: Detván a lakosság a lelkesnek az öt papi járandóságban illetett munkát megtagadta; a megvétől két izben is kirendelt-küldöttségnek sem sikerült a dolgot kiegyenlíteni. A papi tizeddel a

gyengébb természetű sedecima is el van törölve, melyet némely helyütt eddig munkában szolgáltattak ki, és így helyesen tevő a megye (Zólyom), hogy a megtagadók ellen erőhatalmat nem használt.

— Hit szerint a ministerium már megalapította a nemzetörög formaruháját, mely tehát veres nadrág, zöld attila és — még nem tudni mily színü — csakóból fog állani, fejér zsinorattal. Az összes magyar örsereg csak gyalogság és lovasságra szoritkozandik — mond a Nemz. Ujság, — és így a többi elkülönzött osztályok, mint a fekete sereg sat. egy testületbe fognak felolvadni. (Hát a pattantyusok?)

— A Divatlap jelenti, hogy báró Lederer volt főhadi kormányzó Bécsből megérkezvén, szolgálatát ajánlá a ministeriumnak. (Bécsben utasításért volt.)

Nagyszombati tájékról. April. 30. Minapi közlésemet, tájékkunkon történt zsidók elleni felkelésről, részint felvilágosítani, részint kiegészíteni kötelességemnek tartom. Ugyanis az ott érintett zsidó sebéz vakmérésén kívül, meg más zsidóknak rosz viseletük is, valamint az april 25én vármegyei kiküldöttség által tartott vizsgálatból kiviláglott, elődező későbbi sajnos következeseket. Megjelenvén t. i. Nádason egy szomszedságban lakozó félig részeg szabómester, bizonyos helybeli zsidó gyermek által csufoztatott s ingereltetett, ennek következtében, a mi nagyon természetes, a felháborodott ember megbotozá a zsidó gyermeket. Erre kiszaladt más szomszéd zsidó, s a kereszténybe kapaszkodván, azt felpotozá. Ebből láma s veredésk történt, mi közben jött ki a helybeli plébános, s a kedélyeket lecsillapítván távozni akar; de mi történik? midőn az érintett szabómester alázatosan ígérte, hogy egyszerbe a faluból távozni fog, újra hozzá szalad a gaz zsidó, s a plébános, és mások jelenlétében, ismét poton vágja; s ez az mi a nézőket leginkább felháloritá, így történt azután, hogy az említett szabó már nem haza, hanem korcsmába ment, némelly társakat szerzett, s bosszút veendő a zsidókon, első rájuk ütött. Ez tehát szorosan véve kezdete a helybeli izraeliták elleni felkelésnek, hogy pedig annyira mentek a parasztek, a mint minap közlésem, azt a zsidó sebéz szemtelenségének köszönhetni.

Igy levén a dolog helyzete, könnyen átlátni, hogy itt a zsidóság maga magára huzta a vesznapotak. Másnap a főszerepívő szabómester szolgabíró parancsára elfogatott, s Nagyszombat város tömlöczébe bezaratott. Ezalatt a nagyszombatiak megtudván, hogy a nádasi zsidók elleni felkelésnek tulajdonképen ok magok a zsidók okai, s következesképen, hogy a város házában zárt rab, ha nem is egészen ártatlan, de nem a legjobbkor, elfogatott, őt kibocsátani elttökélek. Így folyván a dolog april 25kén Nádason szoros vizsgálat tartott, s midőn ez már már bevégezve lön, ekkor jelenik meg Nagyszombatról futár, tudatandó, hogy egy óra előtt Nagyszombatan fogva tartott szabórabot kibocsátották, s a szolgabíró házat ostrom alá veszik. Váratlan hír, de valósult! A vizsgálat azonban szokott módon bevégezett, egy zsidó lánczra verettet, s Pozsonyba átküldetett. A szolgabíró többé Szombatra vissza nem tért, mivel, a mint hallani, élete után leskelődtek; hol tartózkodik most, nem tudni. Egyéb-iránt Nádason a béke egészen helyre van állítva. Az elrablott jószágot nagyobbrészt már is visszaadták, s a mi még hátra volna, visszaadandják; kívánatos volna egy-üdt, nehogy magok a zsidók armányos inelkesedéseik által valami új zavarnak adnának alkalmat. — Staturium tájékkunkon ma (april. 30.) hirdettetett ki, mire azonban nehezen lesz szükség, minthogy a nép általjában jó, s a felsőbbiség iránt engedelmes. — F e h e r h e g y i.

AUSTRIA.

Az „Oesterreichische Zeitung“ egy rövid cikkben czáfolja a Pesti Hirl. okoskodását, a status-adósság elvállalására nézve, s e megjogyzésre méltó szavakkal rekeszti be: „Ha Magyarország a statusadósságból rá eső részt megtagadja, s a többi tartományok sem akarják magokra vállalni, mi lesz a következes? Nem más, mint nyilván hadi-állapot! nem más, mint hogy Magyarország német vérről másodikor is meg fog hóditatni! Reméljük, hogy a nagy-lekű magyar nemzet jobb gondolatra jó.“

Ő felsége Zanini altábornagyot a hadügyi tárcaztól ismételt kérésére fölmentvén, helyébe hadügyminisiterre Baillet-Latour fegyvertámszestert nevezte ki.

A krakói szomorú eseményekről következő tudósítás érkezett Castiglione altábornagy- s katonai parancsnoktól. „Krakó, april 26 1848. Tegnap este báró Krieg kormánybiztos, a nemzeti bizottmánytól jött és szobájába berohant népesoportól megámadtatva, bántalmakkal illetett, írásai elvették, majd a nemzeti bizottmány elébe hurcoltatott. Mihelyest a dologról hírt vettem, elküldöttem Moltke tábornokot, hogy a népösszesödülés okát tudja meg, és szükség esetében a főörhelynél levő katonasággal oszlassa szét; de ő épen akkor ért a hely színére, midőn b. Krieg már elhurcoltatott. Tőlem a dühös tömeg 200 fegyver kiadását a nemzetörög részére, s a katonaság tüsténti bejövételét kérte: én mindkettőt határozottan megtagadtam, s a letartóztatott kormánybiztos kiadását kívántam, mi három órai alkudozás után meg is történt.“ Castiglione.

A másnap történekről Moltke tábornok eként tudósít: „A nép fölindulása perczenként nőtt. Már délelött nagy néptömegek gyűltek össze az utcákon. Délben a rendörög által nagy mennyiségű lándzsák és kaszák vétettek el egy kovácstól. Ez alkalommal a rendörög segélyre ment katonaságra lövések történtek, melyek ez által

viszonoztatva, jelt adtak a harcra. Csakhamar torlaszok emelkedtek több utcákon; az első torlasz a Florián utcán ostrommal bevettetett; de az ablakokból oly öldöklő golyózápor hullott a katonaságra, s oly sok áldozatba került ezen egy torlasz megvétele is: hogy a szük utcákon további maradás semmi eredményre nem, s csak haszontalan vérontásra vezetők látszott. A katonaság tehát kivonult a városból a vár aljához. Ez alkalommal Castiglione altábornagy fején s oldalán lövés-sebet kapott, de mindemellett a parancsnokságot csak azután adta át, midőn a város lövetését elrendelte. A bombázás még tartott, midőn 7 órakor Jablonowsky herczeg és Potocky gróf mint parlamentairek capitulatiót ajánlottak. Ez elfogadtván, a bombázás megszűnt. A szerződés feltételei ezek: 1) Minden lengyel és francia emigránsok az ausztriai határt elhagyják. 2) A nemzeti bizottmány széteszlattatik. 3) A nemzetörög újonnan rendszerezitetik. 4) Reggeli 8 óráig minden torlaszok elakarittatnak. 5) A kincstárnak, katonai s polgári hivatalnokoknak teljes kármentesítés adatik. 6) Mind a magánosok, mind a nemzetörög lerakják fegyvereiket. 7) Minden az azon napi eseményekben résztvetteknek közbocsánat adatik.“

Jelen volt lengyel szemtanuk így adják elő a dolgot: „Krakó határára f. h. 24dikén 70 visszatért emigráns érkezett; de csak négyen — kiknél angol utlevél volt — bocsáttattak a városba. A nemzeti-bizottmány ezek által tudósítva, elhatározta, hogy bejöhettek iránt b. Krieg-nél (ugyanaz, ki az 1846diki irtozatos eseményeknél oly nagy szerepet játszott) előterjeszteseket teend, s hozzá küldöttséget nevezett ki. E küldöttséget számos, visszatért testvereit látni türelmetlenül vágyó néptömeg kísérte. B. Krieg e nép-manifestatio által megindítva, a nemzeti bizottmány ülésterembe ment, s kinyilatkozattá, hogy magát a lengyel nép nemeslelkűségére bizza, s egy rendeletnek becúletszava adása mellett aláírta nevét, minélfogva a lengyel emigránsok bejövetele és a nemzetörög felgyverése megengedettek. Ezután a nemzetörög torrai közt eltávozott a bizottmány terméből.

Másnap a tegnapi ígérethe bizza a nép, Miller kereskedéséből, hol kasza nagy mennyiségben volt, kaszák vásárlani kezdett. De katonaság érkezett, s vezére báró Neipperg felszólította a népet az eloszlásra; mi megtörténvén, a kaszák a várba vitettek. Ugyanakkor egy téren felállított zászlóalj legkisebb ok nélkül, (?) a Florián utcából békesen hazavonuló népre tüzelt. A megrémült nép szétfűtött, s torlaszokat csinált az utcákon. Ágyuk hozattak elő, s a katonaság kartácsokkal s granátokkal lött. A torlaszok s körülszáncolt házak megett kétségbeesetten küzdött a nép. A katonaság nagy veszteség után kénytelen volt hátrálni s kivonulni a városból. Ekkor bombák és congréve-röppentyük szórattak a városra. Több templomok smagánépületek meggyultak. Ekkor ment a bizottmány két tagja a várba s szerződést kötött a parancsnokkal. Ez szomorú, de hű rajza a krakói gyászos mézárllásnak, melyet a kormánybiztos b. Kriegnek a lengyel nemzetiség iránti vak gyűlölsége idézett elő.“

Krakóból jött levelek mindenben igazolják Castiglione és Moltke tábornokok tudósítását. A nép fölállításában legfőbb részt vettek a néhány nap óta a városban tartózkodó emigránsok mintegy 900an, és 60 francia „faiseurs des barricades.“ Lehetett sok hölgyeket látni, kik a torlaszokat ostromló katonákra az ablakokból lövöldöztek. Sőt a dominicanus szerzetesek is, fejtelve szent hivatásukat, klastromukból löttek a katonákra, részint pedig köpenybe burkolózva, a torlaszoknál harcra buzdították a népet. A capitulatio utáni nap a katonaság újra elfoglalta a várost s Krakóban siri esend uralkodik. Hogy april 26kára már rég ki volt tűzve a forradalom, kitezés onnan, hogy az ausztriai tiszték s hivatalnokok már 23kán Bécsből intést kaptak, hogy 26kán Krakóban és Lembergben kiüt a lázadás.

Veronából april 22kén jött levél szerint, a mantuai vár örsége sajátságos módon volt szerencsés ő felsége születésnapját megünnepelni. E nap ugyanis a piemontiai Belfiore erősséget fenyogetni kezdtek. Első lovas osztályaik kartács lövésekkel fogadtattak, s tüstént szét-szaladtak. Azalatt a piemontiai egy ágyutelepet állítottak fel, s néhány golyót az erősségbe belöttek, s erős ellenséges gyalog osztályok szálták meg „gli Angeli“ falut. Ekkor a várparancsnok Gorzkowsky lovasság-vezér gr. Gyulai ezredének két századát küldte, hogy a felső tó partja mellett menve gli Angeli-t vegyék vissza, s egy ágyutelepet kezdett az ellenséggel szemközt tüzelni. Kévs idő alatt elhallgattattak az ellenséges ágyuk, másfelől a vitéz magyarok gli Angeli-t ostrommal bevették. Az ellenség 1 1/2 órakor nagy veszteséggel hátrálni kezdett. Az említett két század 2 holtat s 7 sebest vesztett.

NÉMETORSZÁG.

Frankfurt. Az apr. 25ei ülésében az ötvenes választmányának Kuranda a csehországi mozgalmakat hozta szönyegre: „A csehek ugyanis azon hiedelemben, hogy Németországhoz csatlakozások által nemzetiességük védelezzetik, a parlamenti választásokban nem akarnak részt venni. Ugy de tudva van, hogy Csehország egy harmada eredet s nyelv szerint német. A választmány már elhatározta, hogy a cseh nyelv s nemzetiség sértetlenül maradjanak; de szükség volna a csehek más tárgyak által elfoglalt figyelmét erre fordítani.“ Reh szerint Csehországnak Németországtól elszakadása mindkét részre nagy szerencsétlenség volna, mert egy Némethon közepén fenálló elszigetelt cseh királyság nemcsak gyenge lenne, de

Németországot is gyengítne; annál fogva egy választmány elküldését indítványozza, mely a csehek Németország-hoz viszonyuk felől felvilágosítsa, s követek választására rábeszélje. G. Bissingen a dolgok állását annyiban tekinti veszélyesnek, mennyiben a cseh párt nyilvánította, hogy inkább Oroszország karjaiba veti magát, mintsem a német szövetséghez csatlakoznék. A választmány elküldése határozott.

FRANCIAORSZÁG.

Paris. Parisban a követjelöltek valóságos próbavizsgálat alá vétetnek. A jelenleg népszerűséggel bírók egyike a híres regény író Dumas Sándor, ki ha egy klubban megjelen, hosszú csapat kíváncsiakat húz maga után, kik úgy kísérik, mintha színházba mennének. A „La Liberté” hírlap előadja, mint vallatták öt napokban. Kérdés: Mi a hitvallása? Felelet: Tizenöt száz év óta Franciaországban a királyság tett minden rosszat, és minden jót, mit csak tehetett. Tehát semmi királyság többé! A kiváltások az általános haladást akadályozó békák, ellenségei a közjólétnek. Minden jó polgár kénytelen a közjólétet előmozdítani, minden erős léleknek az általános haladásra kell iparkodni. Semmi kiválság többé! A gazdaság eddig önhasznára rendelkezhetett a szegény vére és élte felett, midőn elküldte őt, hogy helyette megöljék. Minthogy minden francia polgár akar lenni, legyen minden polgár katoná. Semmi helyettesítés a katonaságnál! Az ember hivatása: munka. — Munkából származik az erény. A dolgozatlanság természet minden bünt. A restség socialis bűn. A rest rossz polgár. Tehát szabadság, egyenlőség és testvériség mindenki számára. Kérdés: Ha a kamarák más álladalmi formát ajánlanának, mint a köztársaság, mit tenné ön? Felelet: Egy fekete golyót vennék, és oly magosról, mint csak bírnám, vetném a lábába, hogy látna mindenki, mellyik párthoz tartozom, és bevárnám a szavazat eredményét. Ha a többség valami reactionárius monarchiai forma mellett lenne, azon perzen beadnám lemondásom, és megbízomnak azt mondanám: Ti a köztársaság kihirdetése, erősítése és fenntartására küldtetek a nemzeti gyűlésbe. Én megbízom teljesítém, de ellenem hasztalan volt. Itt vagyok adjak új utasítást. Kérdés: Tehát nincs saját véleménye, hogy másokat kérdez véleményükért? Felelet: Volna tulajdon véleményem, ha magam magamat nevezném ki, de ez nem így van. Én Frankon egy részének megbízottja vagyok, és e percztől kezdve két ember létez bennem: az egyéni ember, és az ország embere. A megbízott, ügyvédként, nem tulajdon ügyét védi, de a megbízót, és mindaddig, míg ez úgy nem fog lelkiismeretemet ellentétben jóni, kötelességem leszen lelkem és szívem kisebb felszólalásait e közakarathoz alárendelni, melly saját egyetlen akaratommal válllok. Kérdés: A mi forradalmunk politikai-e, vagy socialis forradalom? Felelet: Mint eszköz politikai, mint cél socialis. Kérdés: Milly kapcsolatot hisz ön a magán- és nyilvános élet közt létezni? Felelet: Semilyent. Rousseau, ki a „contrat social”-t írta, őt gyermekét a lelencházba küldte, Mirabeau, ki Lemonniernek elszöktetése miatt halálra ítéltetett, az 1791-ki alkotmány egyik fő eszközlője volt. A tiszta erkölcsű és pénz által meg nem vesztegethető Robespierre tiszta erőt üttetett le. Nekem Rousseau halhatatlansága, és Mirabeau kicsapongó bünei kedvesebbek, mint Robespierre erényei. Kérdés: Mit tart ön a kommunizmusról? Felelet: Az lopás. Kérdés: Mit tart a munka rendezéséről? Felelet: Az álom. Kérdés: Mit tart ön a fourierismusról? Felelet: Az igazságosság. Kérdés: Milly eszközt használna ön a pénznek a bankba lendő visszafolyására? Felelet: Ma april 5-ke van. Minden polgárt kinek 8án vagy 15én fizetési határnapja van, felszólítanék pénzt banknotával cserélni, és a tulajdonosokat banknotával elgíteni ki. Ha ezen felhívás sikert nyerne, úgy egy megszámíthatatlan összeg folyna vissza. Kérdés: Mit vél ön, hogy azon 320 milliónyi privát vagyonnal történjék, mit Filóp Lajos Franciaországban hátrahagyott? Felelet: Azt felelem önöknek, — nem mit hiszek azzal történéddnek, hanem mit tettem volna már, ha a hatalom kezében lett volna. Midőn a takarékpénztárt felnyitották és észrevették, hogy 367 milliónyi betétből, csak 50—53 milliónyi létezik valóságos értékben, akkor én, a helyett, hogy kinstárjegyek- vagy kamatszélvényekkel fizettem, mellyeknek egy része 100től 38at, más 40et vesztett, 305 milliónyi hypothekált papírt teremttem volna az ex-kingrály javainak zálogba tétele mellett, és ennek a bankjegyek ehez hasonló kényszerített keletet biztosítottam volna. — De mindenesetre azon 320 milliót a parisi kisebb kereskedésbe kellett volna erőszenni, és ezáltal a kereskedelmi válságot megakadályozni. Kérdés: Miután ez meg nem történt, hiszi e a jelölt, hogy van mód Franciaországot jelenlegi pénzzavarából kiségiteni? Felelet: Nem vagyok nagy oconomista, mert eddig csak saját pénzügyeimet kezeltem, és pedig meg lehetős roszul. De a jelen esetben ezen módot ajánlanám: Franciaországban jelenleg mintegy 16 milliárdnyi zálogadosság van. Én tehát 4 milliárdnyi záloglevelet teremténék 10, 20, 30, 40, 50 stb, franknyi öszletekre elosztva. Minden hitelezőnek követelése negyedrészt lehoznam, a kormány rovására, és a kormányra iratnám át, és ezen papirokkal fizetném ki. Minthogy ingatlan alapot képviselnek, teljes biztossággal bírnának, és így a hitelezők helyét elfoglaló kormányynak 200 millió évi jövedelmet szereznenek, és ezzel a hus, só, általában az élelmi szerek fekvő adót szállítanám le. (Itt a régi kormány megbízásában tett algeriai utjának költségei miatt vonták

kérdőre, minden udvariasság nélkül, mire diadalmasan megtelelt.) Kérdés: Szeretném a jelöltől hallani, mit tart a munkabér egyenlőségéről? Felelet: Azt hiszem, hogy ez antisocialis elv; a díj egyformasága az erők, és a képesség egyformaságát teszi fel. Már ha minden erő és képesség egyformán fog jutalmaztatni, akkor senki sem fog iparkodni erejét nevelni, vagy képességét kitejteni. Tíz évi béregyformaság, és Frankon, ezen nappénze a világnak (!), csak idioták kórháza, és cretinek hospitiuma lesz. Kérdés: Mit tart a bírák elmozdíthatatlanságáról? Felelet: Az elmozdíthatatlanság, mint általános tétel, büntetlenségi oklevél. A bírák ne csak Isten előtt számoljanak ítéleteikről, hanem az emberek előtt is, mert a gonosz bíró Istent nem hisz. Kérdés: Hát az elmozdíthatatlanság nem biztosítja e a függetlenségnek? Felelet: Nézzék végig a 18 év alatt letöltött sajtó pereket, és akkor ítélenek a függetlenségről. Kérdés: Ki által akarja ön a bírót elítéltetni? Felelet: Utóda által. Kérdés: És ki által választatná ön a bírakat? Felelet: Az esküttek által, kik működéseiknek tanúi voltak. Kérdés: Mikép magyarázza ön a „corbeil” klubban egy polgár jelenlétét, sarga mellényben, és egy bottal, mellyel önkön minden felelete után a tetszés nyilvánítására adott jelt, mint ez a „historiai” színházban *) szokott történni? Felelet: En sokkal szabadlelvűbb vagyok, mint az e kérdést tevő polgártárs. Mindenkinek elismerem jogát, sarga mellényt és botot hordhatni, és kezei helyett czzel tapsolhatni **). Kérdés: Mit tart jelölt a mostani választási törvényekről? Felelet: Azt hiszem, hogy a hadsereg névze alapos változtatást kell szenvedniök. 515,000 ember képezi összes seregünket hadilábon; a 86 departemnta elosztva, mindegyikére 5988 szavazat jut. Feltétve tehát, mit a belügyi-minister körirata következtében fel kell tennünk, hogy a kormány befolyást gyakorol a választásokra, úgy minden jelöltjét 5988 szavazattal segítheti. De a katonák nem is olly restek, mint sok választó, hogy be sem iratja magát, a mi tény, mert a „Democratie pacifique” szerint a hatósági iroda első beírásakor 200,000 munkás közül csak 28,000 iratta be magát. De a sereg mindig be van írva. A sereg, melly a departemntok jelöltjeit nem is ismeri, csak arra fog szavazni, kit neki ajánlandnak. Ebből következik, hogy a választások nem a nép, de a hadi-ministerium kezeiben vannak. A hadsereg votuma tehát mindenesetre reformálandó. Kérdés: Mit tart a jelölt Franciaország földművelésének mostani állapotáról? Fel: Azt hiszem, hogy a földművelőket nem ösztönzik eléggé. Ha nincs elég karja a földművelésnek, az oka, mert nincs elég jutalma. Akármennyire vagyok is az örökös címek, tisztességek és kitüntetések ellen, épen olly erősen vagyok a személyes címek, tisztességek és kitüntetések mellett. Tisztelni kellene tehát a parasztot, hogy a földművelés felviradjon. Egy különös diszjelt lehetne behozni azok számára, kik nagy gazdasági javításokat hajtanak végre. Ezen diszjelt Cincinnatus-rendnek lehetne nevezni ezen felirattal: „Ense et aratro.” Valóban a kard és eke a statusoknak két nagy phasisát terjesztik előnkbe, a háborut és a békét. Ezen kereszten kívül, mit egyébiránt meglehetősen ritkává kellene tenni, hogy becs megmaradjon, arany, ezüst emlékpénzeknek, pénzbeli jutalmazásoknak és kárpótlásoknak is kellene lenni. Kérdés: Hisz a jelölt, hogy a gabnának egy közép-árt lehetne szabni, hogy azt egy esztendőben sem kellene drágábban fizetni, mint a másikban? Fel: Nem hiszem.

Dumas bizonyára jól állta ki a vizsgálatot, hacsak neki az alig letett udvari költői szerepét, egy egészen újszerű nyegle leventéséget el bírnák engedni. De a legnagyobb diadalt, önmaga feletti diadalt aratta, midőn apr. 16-án a drámai írók gyűlésében, kik a többi ipari művészekkel a kijelölések végett egyesültek, vágytársa Hugo Victor mellett fellépett. Hugo Victor ugyan nem mint a jelöltségre vágó jelent meg, de mégis mint olyan, ki a választást vissza nem utasítaná. Midőn egyik társa azon kérdést intézte hozzá: mit tenne, ha valamelyik club a nemzeti gyűlés ellen indulna, azon feleletet adá: nem mint jelölt, de mint választó ki kell nyilatkoztatom, hogy ha a legszelebb és szabadlelvűbb választási rendszer, millyenről az emberek valaha csak álmodtak, minden polgárt elsőtől utolsóig előhív szavazatát adni, vagy midőn már nem is létezne, mit az emberek első és utolsóán szoktak keresztelni, midőn a legfelsőbb nép-senátus, mint Frankon látható felsége, lépett ki a szavazati ládából, és önrasságának teljes hatalmát elfoglalta, ha ekkor lehető lenne, hogy Paris valamely zugában egy párttörődék, egy coteria, embersoport létezne, elég esztelen és bünnös, önakarathat e hatalom ellenében akarja felteni, akkor azt kiáltanám neki: Megálljatok, ne legyetek rossz polgárok! De ha nem sikerülne őket feltartóztatnom, és istentelen jogbitorlásuk mellett maradnának, akkor minden ereimben lévő vért, minden átkot, mire e nyelv képes, minden szivemben létező boszút kész volnék kiönteni, hogy e szemtelenséget megsemmisítsem. Ez vitázul volt mondva, és zajos tetszésre is talált. Egyáltalában jó jelenség, hogy a jelentékeny emberek nyíltan ki mernek szállni a clubdiáttorok ellen. Az öreg Lamennais is köszönetet érdemel, hogy népszerűségének kockáztatását nem véve tekintetbe, Louis Blanc eszelőségei felett komoly szót emel „People constituant”-jában. Igaz, hogy a munkások már magok is elhagyják Louis Blancot, de

*) Dumas tulajdona. — Szerk.

**) A tisztelt kíváncsinak nem adhatok semmi értesítést a sarga mellényes polgár iránt.

mégis igen jó, ha egy illy radical férfi, mint Lamennais, nyíltan lép fel ellene, így nyilatkozván: A munka kérdése igen szűken fogatik fel a luxenbourgi palotában, mert nem az ipar központjaiban létező 4—500,000 munkásról van a szó, hanem Frankonban legalább 12—15 milliónyi férfi, asszony és gyermek van, ki kezemujakájából él. Mindezek számára tehát Louis Blanc theorija szerint az országot egy roppant műhellyé kellene alakítani, hol mindenkinek elejébe szabott feladása lenne. De ezen rendszert nem is a communisták találták fel, hanem az erdem az egyiptomi pasát illeti. Ezen munkarendzést behozni, nem tenne tehát egyebet, mint a franciaikat fellahkká akarni változtatni.

A választások már megkezdettek. Azt várta volna mindenki, hogy az új választók türelmetlenül jogaikat, gyakorlati rohanni fognak szavazatukat beadni. Es... az első nap igen csekély kisebbség ment a szavazóhelyekre. Politikai közömbösség, vagy választási csefőgás ez?... Csel nem lehet, mert semmi képzelhető czélja nem volna; inkább politikai közömbösség, mit minden remény elveszte szülhetett... A helyzet kétségkívül kétes; de olly országnak, mint Frankon, nem szabad kétségbe esni. Ez annyit tenne, mint Europa szeméi előtt gyáván megszökni!

A parisi lapok teljesek a választások lehető eredményéről szemlélődésekkel. A „Débats” reményli, hogy a nemzeti-gyűlésben — mellyek a dolgozó osztályok orszos javításának nagy feladatát kell megoldni — az osztályok elegendő számmal lesznek képviselve, hogy ekként a vitaközös úgy folytathassék, hogy a tömegben bizalmat ébreszteni képes legyen. A feladat nehéz, s annyival nehezebb, mert már bizonyos theorikák, mint törvények megalapítottak; s minthogy azon elvek, mellyeken e theorikák nyugosznak, helyesek: a munkás osztályok nagy részének érzelmei és rokonszenve elfogultan karolta föl őket. Még nagyobb szerencsétlenség az, hogy e theorikák népszerűvé tétele végett, s a nép nagy tömegét elhitették, hogy sorsának javítását csak azon kevesek kívánják, kik éleré állottak. E balhiedelemből indulva, nagy része a munkás osztályoknak azt kívánta, hogy képviselőinek száma a nemzeti gyűlésben felülhaladja a társaság más osztályai küldötteinek összes számát. Voltak olyanok, kik a munkás osztály tagjainak képviseltesét olly fontosnak tartották, hogy nem átalítottak azon kívánsággal lépni föl, hogy Paris követeneinek két harmada a munkások közül választassék. A vidéken a dolgozó osztály vezetői nem léptek föl ennyire felszigazott igényekkel, s nem hihető, hogy magában Parisban is a munkások teatülete annyira átengedné magát az illuzióknak, hogy helybenhagyna némely nevében fölhozott igényeket. Akármint legyen a dolog, szükség, hogy a nemzeti gyűlésben elegendő számmal megjelenjenek az úgy nevezett „proletariások” közvetlen s természetes képviselői. Az aristocratiai érzelmek kora lejárt. Ideje valahára megismerni, hogy a munkás osztály a társaság legfontosabb része, s ha képviselőinek jelenléte már csak azért is szükséges, hogy minden feltételeknek későbbre elkerültessek: még sokkal inkább szükséges azért, hogy gyakorlati emberek nyilatkozhasanak azon vad s ábrándos theorikák ellen, mellyek a „társasági igazság” vonzó de csaló czime alatt állítottak fel; és hogy a tömeg olly emberektől — kikben bizalma van — világosításák föl valódi érdekeire nézve, s tanulja megkülönböztetni, mi kivihető gyakorlatban s mi kivihetlen.

Egy genfi főrangú hölgy, az orleansi hercegnő barátnéja, levelet kapott ettől a közelebb, mellyben egyebek közt e van: „Sirtam először a februári váratlan forradalom; sirtam azoknak rettenetes buktán, kik kedvezek voltak előttem; fájlaltam, hogy fiam a világ legszegebb trónját elveszté: de most inkább látnám gyermekemet holtan, mint hogy Frankonba visszatérést reményljem, vagy arról álmodjak, hogy valaha olly trónon lássam, melly örökre lehetetlen.”

ANGLIA.

Az angol sajtó nem osztja a francia lapok elragadtatását a nagy nép-manifestációk szerencsés kimenetén. Többek közt a „Chronicle” így ír:

Mi egyáltalában nem vehülhetünk azon diadalmiténeke, mellyet olly sokan hangoztatnak a parisi april 16-ika felett. A közelebbi esőtörtéki fegyveres testvériségi ünnepeben sem látunk semmi olly nagy okot örömrre. A mi imánk Frankonért: a közrend, ennek észszerű s biztos megalapítása; a mi reményünk jövőjeért: legnagyobb népszónoka eszméjének megvalósulása. „Mi nem vagyunk vad indiánok — monda Mirabeau — kik ide meztelen jöttek Oronocko partjairól, hogy társaságot alkossanak. Mi régi, igen régi nemzet vagyunk. Nekünk réglétezett tekintélyeink, időseleteink, előítéleteink vagyunk. Ezeket kell nekünk, mennyire lehet a forradalomhoz alkalmazni, hogy megtörjék az átmenetel rohamát.” Megteheti ezt az id. kormány? Talán Lamartine Rosas, vagy francia s Frankon csak Argentina vagy Paraguay? Van ember, ki hihetné, hogy a dolgok mostani állapot tartós lehet? Van annyira vakhittú conservatív, ki azt képzeli, hogy Jocelyn, és az „elmélkedések” írója ura lehet s irányozhatja azon democrata szenvedélyek viharát, mellyeket ő talán akarata ellen csilapított. Előre kell néznünk. És bár ugyanazon szemrehányást vonhatjuk magunkra, mellyet egykor a tudatlan türelmetlenség a jesuitáknak tett, mintha azt tartanók, hogy a cél igazolja az eszközöket: mi épen úgy ohajtjuk, mint előrelátjuk a kikerülhetlen jövőt, mellyet egykor Marat hason körülmények közt olly igazán megjósolt: „Anarchia vár

